

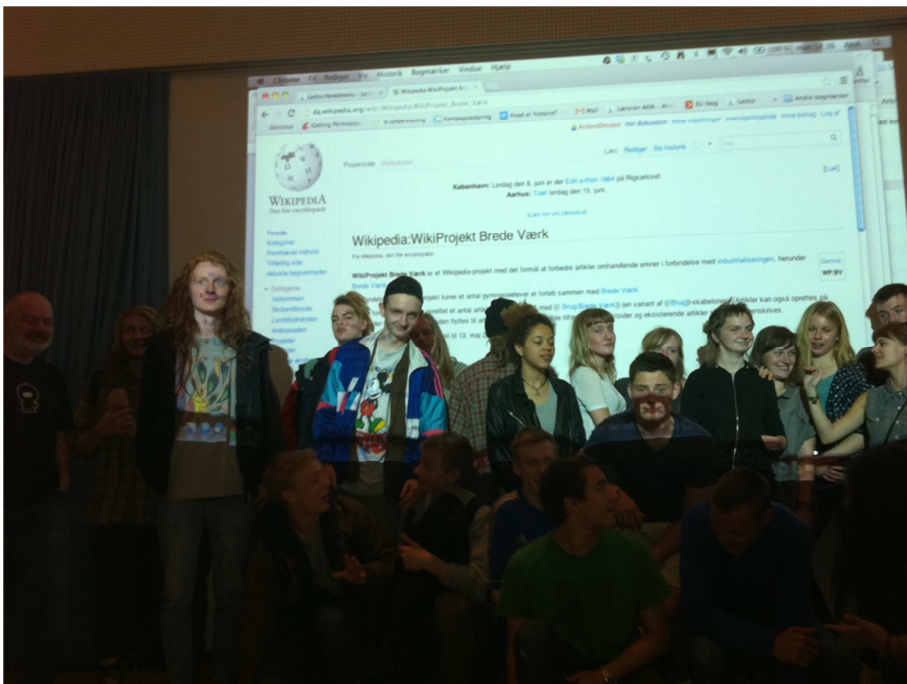
Slutrapport om undervisningsprojektet:

"Gymnasieelever skriver Wikipedia-artikler om industrikultur"

Projektet er pr 2. juli 2012 bevilget tilskud fra Kulturstyrelsens pulje til udvikling af nye undervisningstilbud på museerne. Bevillingen lød på det fulde ansøgte beløb på 220.000 kr.

Projektet har i Kulturstyrelsen journalnummer 2012-7.42.04-0017

Projektet er nu velgennemført, og har i store træk fulgt den arbejdsplan, der forelå ved projektansøgning i maj 2012. Både det, der er gået efter planen, og de ændringer, der har været foretaget undervejs, vil fremgå af denne rapport, ligesom det allerede har været vendt med kulturstyrelsen undervejs.



Gymnasieelever fra Ørestads Gymnasium og Det Fri Gymnasium samlet foran præsentationen af egne wikipedia-artikler. Ørestads Gymnasium d. 6. maj 2013

Resultatet af projektet:

- Gymnasieeleverne har arbejdet engageret og tværfagligt på tværs af gymnasier; og opnået dybere kendskab til Wikipedia som medie, den videnskabelige artikel, historisk metode og minimum ét industrikulturhistorisk temaer
- To intensive workshops på Brede Værk og Ørestad Gymnasium
- 5 fungerende wikipedia-artikler, som alle kan bruge, læse og redigere i på Wikipedia
- Museums personale og gymnasieskoler har lært af hinandens arbejdsmetoder
- Gymnasieskolerne, der deltog, såvel som museums personale vil gerne gentage projektet

Projektets primære målgruppe var gymnasieelever i fagene historie og dansk. Industrialisering er et fagligt punkt i historieundervisningen i gymnasieskolen, hvorfor den umiddelbare anledning til projektet fokuserede på dette emne.

Formålet med projektet

At udvikle og afholde et procesorienteret lærings samarbejde med gymnasieskolen, hvor slutbrugerne var aktive i formidling, gruppearbejde og endeligt læringsudbytte.

Historie: Industrialisering og industrikultur

Brede værk er med sin store udstilling om industrialisering og industrikultur oplagt til formålet. Brede Værk er Danmarks største bevarede industrielle anlæg, og kan derfor vise gymnasieelever og andre besøgende de autentiske fabriksbygninger; genstande fra det levede liv i et fabriksfund samt arkivalier, monumenter og historier fra den fase af den danske kulturhistorie, der benævnes i industrialiseringen og den fortsatte industrikultur.

Historieformidling

Museums personale og formidlingsinspektører i særdeleshed, arbejder med at gøre historien nærværende og relevant for den danske befolkning og museets gæster i særdeleshed. På museet indsamler vi data, fortolker og formidler historie, og denne viden ville vi også gerne dele med gymnasieeleverne, som relevant, fordi eleverne også skal formidle historie på gymnasiet i deres opgaver og projekter. For museet er det lærerigt at opleve, hvad gymnasieelever engageres af. En af museumsinspektørerne på Nationalmuseet havde i 2012 skrevet etnografiske wikipedia-artikler og haft mange erfaringer med dette, blandt andet, hvordan wiki-teksten skal være overblikdannende og fremstå relevant, for at kunne beholde sin form og artikelstatus. Vi kunne se, at gymnasieeleverne ville kunne drage nytte af denne viden, før de selv gik i gang med deres arbejde. Denne museumsinspektør blev derfor inddraget i projektet, og deltog i workshoppen i Brede d. 22. april.

Dansk

På gymnasieskolerne var der i 2012 et udtalt behov for at arbejde med *ny skriftlighed* og skriftlig formidling. At skrive wikipedia-artikler er en faglig argumenterende skriftlig form, som eleverne skal styrkes i. Den ene af de deltagende gymnasielærere, Birgitte Darger, havde netop i 2011, være medforfatter på bogen "Skriv

så du bliver hørt¹". Formålet med Wiki-projektet var derfor at eleverne udover at lære om industrialisering og industrikultur, også fik arbejdet med den skriftlige formidling.

Digital dannelse

Allerede i 2010 havde historielærer på Ørestad Gymnasium, Anders Hassing, foreslået, at vi indgik et samarbejde med inddragelse af Wikipedia. Wikipedia har været en omdiskuteret ressource på undervisningsinstitutionerne, idet alle elever bruger Wikipedia som opslagsværk, men ikke alle lærere anerkender Wiki som fagligt medie. At arbejde med Wikipedia og lade eleverne gøre egne erfaringer med dette virtuelle opslagsværk, kunne derfor være frugtbart for en almen bevidsthed om, hvad der karakteriserer Wikipedia som opslagsværk, og hvilke fordele og ulemper der er forbundet med at bruge det. *Ved selv at skrive artikler til Wikipedia opnåede gymnasieeleverne viden om, at der ikke er nogen garanti for kvaliteten af det skrevnes gyldighed, at der ikke er en fagperson bag alle artiklerne, og at det er op til forfatteren at forsvare de synspunkter og data, der hævdes i artiklen.*

Processen

Det var helt afgørende for succes af dette projekt, at det var proces-orienteret. Det har været et fantastisk samarbejde, og langt de fleste ressourcer er brugt på forberedende arbejde, såsom planlægningsmøder med gymnasielærerne, inddragelse og deltagelse af museumsinspektører, koordinering af workshops og udarbejdelse af kompendium til eleverne forud for workshoppen i Brede d. 22. april, og igen til release-party på Ørestad Gymnasium d. 6. maj. Vi har brugt de fleste timer på at samarbejde og have dialog med eleverne, mere end på at bygge noget endeligt materiale op, der skal kunne fungere uafhængigt af deltagerne.

På Brede Værk afholdt vi i dette projekt d. 22. april en heldags workshop, hvor 100 gymnasieelever, 5 gymnasielærere, en wikipedia-konsulent og 3 museumsinspektører arbejdede i grupper hele dagen og sluttede af med at kæmpe ved Brede værks samlebånds-installation af maskinen.

Hvor denne første workshop indledte de to intensive arbejdsuger, afsluttede workshoppen d. 6. maj, vores såkaldte "Releaseparty". Dette foregik på Ørestad Gymnasium, og her fik eleverne fik respons på deres artikler af hver enkelt faglærer samt wikipedia-konsulent og museumsinspektør.

At der rent faktisk også er kommet 5 wikipedia-artikler ud af projektet, kompendier om 5 emner under industrikultur og en del metodisk fodslag gymnasierne og museet imellem, er brugbart og kommer oveni den meget levende og nærværende arbejdsproces med elever og lærere.

Projektet er baseret på flere formidlingsformer og læringsstile:

Dels har eleverne indledningsvist været nødt til at forholde sig *refleksivt*, i deres første møde med industrikultur og de emner og genstande, de blev præsenteret for i projektet. De mødte bygninger, maskiner, genstande og artikler samt omvisninger, der handlede om "kvinde-arbejde"; begrebet "en arbejder", fabriksliv for børn, daginstitutionen "Asylet"; arbejdernes mad fra kantinen, den bærbare madspand; maskinvæve, "skytter" med mere.

Gruppevis skulle eleverne vælge et emne, de ville arbejde videre med på egen hånd, for afslutningsvis at producere en wikipedia-artikel om emnet.

¹ "Skriv så du bliver hørt", skriftlighed i alle fag; DanskLærerforeningens forlag 2011; B. Darger, A. Svejgaard Pors og K. Wagner.

At skulle skrive en artikel selv gjorde den forskel, at eleverne var nødt til at tage ansvar sammen i deres grupper, og sætte sig ind i emnet med hver sit ansvarsområde. Hver gruppe valgte en ansvarlig indenfor områderne: den historiske metode; den skriftlige fagligt argumenterende form; Wikipedias stil – at leve op til den gode Wiki-artikel "kandidat"; samt en i gruppen til at sikre der kom relevant kulturhistorisk vinkling på det valgte emne.

Det refleksive arbejde for eleverne bestod her i, at resonere over de forskellige emner, at vælge egen interesse og overveje, hvilke vinkler de hver især gerne ville forfølge og have med i artiklen.

Eleverne skulle tillige gøre sig overvejelser og øvelser indenfor teori: hvad er korrekt historisk metode: hvilke kilder skulle de have på plads, hvordan skal kilder bruges og nævnes i en artikel; hvad kan en konkret enestående kilde bruges til, og hvad kan overordnet statistik bruges til. Den historiske metode var således et emne for sig på en af de fire workshops som afholdtes for eleverne efter frokost i Brede d. 22. april. Da de valgte emner var både begreber og genstande, var eleverne nødt til at spørge ind til sammenhængen mellem de konkrete genstande og historierne fra Brede; og hvad den store industrihistoriske fortælling var, og hvordan de selv ville formidle deres eget emne.

Eleverne fik formidlet dansk og historisk og metodisk viden ved selv at producere en artikel aktivt. De skulle udvælge materiale, fotografere, tage noter, og selv forfatte en artikel om emnet.

Projektets læringsstil var endvidere meget aktiv: efter at være blevet udstyret med tekster, fortællinger og fotos og i workshoppen arbejdet med metoder og tilgange, var elevernes opgave, at skrive selv. De skulle ud at afprøve, de redskaber, de var blevet udstyret med, og handle på den nye viden.

Endelig var læringen pragmatisk, fordi eleverne kun havde begrænset antal arbejdstimer og forskellige kompetencer i deres grupper. Ingen nåede at lave den ultimative artikel, men fik indblik i de sammenhænge, der gør sig gældende omkring historieformidling, leksikale artikler og et demokratisk medie som Wikipedia.

Bæredygtighed?

Vi skrev bæredygtighed ind i projektets formål, og ønskede hermed, at projektet ville kunne danne skabelon for flere projekter af samme slags. Dette er lykkedes til fulde, idet alle samarbejdspartnere har været meget tilfredse, og ønsker at gøre tilsvarende arbejde i de kommende år. Dog på et punkt har projektet ikke været bæredygtigt, om end dette har en meget lille betydning: Mht. det tekstkompendium, som vi udarbejdede til eleverne omkring de industrihistoriske emner, eleverne kunne vælge at skrive om (fordi disse emner var markeret med rødt, altså uskrevet eller ufærdigt blad på den danske wikipediaside), så er disse kompendier ikke egnede til genbrug. Det vil jo være nye emner, som andre elever vil skulle skrive om, idet de skrevne artikler er skrevet. Dog kan de selvfølgelig redigeres i, såfremt nogen klasse, ville redigere i allerede eksisterende artikler. Men både gymnasielærere og jeg vurderer, at det vil være langt mere motiverende for elever, at starte en ny artikel op, og i den forbindelse redigere i en anden gruppes tekst, der skriver om samme emne. Fremfor at redigere i en allerede eksisterende artikel.

Det bæredygtige i projektet er altså arbejdsformen og den workshop proces, der har båret forløbet. At gentage projektet vil således kunne følge samme tidsplan og antal arbejdsdage, - kan justeres, men selve det skrevne og trykte materiale kan ikke som sådan genbruges, da emnerne vil være andre.

I fald vi gentager et tilsvarende projekt, vil det kunne gøres for et mindre beløb, om overhovedet, til

lærerløn, museumsinspektør, eventuel forplejning ved workshop (kan undværes hvis strengt skal være); erkendtlighed til eksterne konsulenter (ex. Wikipedia-konsulent), dækning af transportudgifter til klasserne og ekstraordinær åbning af Brede Værk.

Mere af det sociale

I fald vi gentager et tilsvarende projekt i 2014 eller 2015 vil vi give eleverne mere tid til at lære hinanden at kende på tværs af gymnasierne, og til at arbejde mere sammen. Det blev en uventet og uforudset erfaring, at eleverne fra de to gymnasier ved releasepartyet enstemmigt ytrede ønske om, at have haft mere at gøre med hinanden, samt at det havde været en barriere for at redigere i hinandens artikler, at man ikke kendte hinanden. Vi vurderer derfor, at den sociale del i et procesorienteret samarbejde med gymnasieelever vil fremme engagement og læringen tilsvarende.

Ændringer i projektet

1. De elementer i projektet, der adskilte sig fra den oprindelige plan, men som styregruppen indhentede tilladelse til i februar 2013 var, at der i stedet for at blive ansat en projektmedarbejder til at forestå den praktiske og koordinerende del af hele projektet, blev frikøbt den fungerende formidlingsinspektør i Brede, som også er projektets leder, undertegnede. Dette har ikke haft konsekvens for hverken indhold eller udførelse af projektet, andet end den positive, at undertegnede har haft meget tæt kontakt med lærerne, og vil være kendt for dem og omvendt i forhold til yderligere samarbejde og fremtidig kontakt. Implementeringen af projektets læring er gået mere direkte ind i Brede Værk.
2. De involverede gymnasielærere havde brug for at lade projektet starte allerede i april 2013, i stedet for maj 2013, og brug for, at vi samledes i én stor workshop over en hel dag med mange involverede, fremfor 4 små tematisk fordelte workshops, som vi havde projekteret med. Dette mødtes projektets deltagere om på møde i Prinsens Palæ, Nationalmuseet, d. 22. januar, hvorefter den endelige plan blev udarbejdet.
3. Projektgruppen indførte til projektet en ekstra dag, nemlig et "releaseparty" d. 6. maj på Ørestads Gymnasium, hvor eleverne fremlagde deres artikler og deres arbejde med dette. Hvad havde virket, hvad kunne de ønske sig anderledes, hvor var der udfordringer mm. Modsat fik eleverne respons fra faglærere, wikipedia-konsulent og museumsinspektør på deres artikels kvalitet.
4. Dokumentation: projektet er ikke blevet så veldokumenteret som det var planen. Filmmand kom ikke, som aftalt, til workshop-dagen d. 22. april, hvorfor denne dag kun er dokumenteret i form af et par få mobil-telefon-fotos, taget af en af gymnasielærerne. Alle voksne var fuldt beskæftiget på denne dag, så vi kunne ikke nå at prioritere dokumentation fremfor arbejdet med eleverne. Da filmmanden var udeblevet på workshop-dagen undlod jeg at bestille ham til release-party-dagen, der så også kun er dokumenteret i form af (lidt flere) mobilfotos.
5. Økonomi: Projektet har ikke anvendt alle de bevilgede midler. Dels har der ikke været afholdt udgifter til kamera- og filmmand; dels har lærerne ikke ønsket betaling for mere hver især end 10 af de anvendte timer (da de har fungeret som undervisere i forløbet og derfor indgår i den almindelige lærerlønning). Både forplejning og lærerløn er altså holdt på i alt 16.000 kr. i stedet for 25.000 kr. Tilsvarende behøvede vi ingen grafisk bearbejdning af kildemateriale, da vi blot printede og uploadede kompendium til eleverne. Her er sparet 50.000 kr. og endelig er sparet de 15.000 til dokumentation af forløbet. Således er der d.d. kun benyttet 150.000 kr. Dvs. der er 70.000 kr. tilbage i projektbevillingen. Da alle de deltagende lærere gerne vil gentage projektet, vil vi anmode om at måtte beholde restbeløbet til at afholde udgifterne for.

Projektets indhold

Projektets indhold er som nævnt under formål, at lave et tværfagligt samarbejde med gymnasieskolen, hvor eleverne, her 100 elever fra henholdsvis Ørestads og det Fri Gymnasium, selv arbejdede med historie formidling, digital dannelse, virtuelle leksikon, historisk metode og skriftligt dansk.

Værkstedsdagens indhold

De to værkstedsdage, hvor alle var samlet foregik henholdsvis på Brede værk d. 22. april – "Opstartsværksted" og på Ørestads Gymnasium d. 6. maj "Release-party".

Opstartsmødet i Brede havde et meget intensivt program: Dagen startede med introduktion til Brede Værk og kort introduktion til de industrihistoriske emner, som museumspersonale 2 uger i forvejen havde sendt ud til samarbejdslærerne. Bruttolisten indeholdt emner, som endnu ikke var beskrevet på den danske wikipediaside, og som eleverne derfor kunne udføre. Eleverne blev delt op i grupper og valgte endeligt, hvilke emner, de ville arbejde med.

Emnerne

Disse emner, som vi blandt de voksne havde diskuteret på de indledende møder, er alle kendetegnet ved at være på Wikipedia ubeskrevne emner om industrikultur. Vi var blevet enige om, at emnerne gerne måtte have bregebskarakter, men rumme mulighed for konkrete eksemplarer, som eleverne ville kunne gøre erfaring med på Brede Værk. Emnerne blev følgelig: "Arbejder", "Asyl"; "Kvindearbejde"; "madspand" og "patriarkalisme". Emnerne blev valgt ud fra bruttolisten med emner derudover som "lønarbejder"; "samlebåndsarbejde", "telefonist"; "tidsstudier" / "tidskontrol"; "væv", "industrisamfund", "egensindighed", "respektabilitet" og "remtræk".

Til alle emnerne havde vi udarbejdet et kompendium med fagrelevante artikler og kilder, samlingsregistrerings-oplysninger. Disse kompendier fik eleverne i grupperne, der skulle arbejde med de relevante emner.

Herefter gik grupperne med museumspersonalet på tur i Brede og fokuserede på de valgte emner og tog fotos og noter.

Wiki-workshop

Efter frokost afholdt vi en fælles workshop om Wikipedia i Brede Værks biograf. Her var Ole Palnatoke Andersen, der er wiki-nørd, wikipedia-konsulent og ugentligt bruger lang tid på at følge med i artiklerne på wikipedia og brugernes adfærd og redigeringer, den bærende kraft. Ole gennemgik de afgørende kriterier for, hvad der kendetegner den gode wikipedia-artikel. Formålet med dette var naturligvis, at give eleverne en opskrift på, hvilke opmærksomhedspunkter de skulle have for deres indsats.

De kriterier, som Ole Palnatoke fremhævede og gennemgik med eleverne var:

- korrekt og velskrevet tekst
- ukontroversiel angående neutralitet
- en indledning som er bredt dækkende, og giver overblik

- et fuldgyldigt leksikonopslag
- kategorier og henvisninger til andre artikler
- kilder og eksterne henvisninger
- relevante billeder
- underrubrikker og en koncis indholdsfortegnelse

Efterfølgende Ole Palnatoke fik vi i biografen besøg af museumsinspektør på Nationalmuseets etnografiske samling, Jesper Kurt Andersen. Jesper Kurt Andersen er en af de museumsinspektører, der har engageret sig i wikipedia og gjort erfaringer med, hvor wikipedia adskiller sig fra traditionelle faglige leksika. Eleverne blev meget optaget af Jesper Kurt, fremtoning, stil og viden. Ikke mindst budskabet om, at wikiartiklen kan angribes af uvidende og ufaglærte brugere; der under hensynstagen til det, de finder kedeligt eller ligegyldigt, kan indstille selv fagpersoners artikler. Der sidder ikke en fagkyndig redaktion på wikipedia og afgør artiklernes eksistensberettigelse. Det er brugerne, og primært de brugere, der bruger lang tid på wikipedia, der har "ret". Des flere tilhængere en artikel / et opslag har, og des flere brugere, des større er sandsynligheden for, at det overlever. At forsvare sin artikel mod redigeringer og indstilling til lukning blev derfor fremlagt som en anden og meget tidskrævende side af Wikipedia-mediets karakter. Ole Palnatoke kunne bekræfte dette, og opfordre eleverne til derfor, at gøre meget ud af deres artiklers relevans og velskrevethed, således at læsere ville kunne lide og føle sig oplyste af artiklen. Læserappel er i Wikipedia en medkvalificerende faktor; ikke kun informationsværdi.

Ole Palnatoke sluttede af med at fortælle den moralske side af at opføre sig som en god borger i Wikipedia: Som i andre sociale fora skal man give sig til kende, og være til at regne med. Man starter op ved at oprette en konto, og får derved et navn. Og man skal passe det, man laver. Ellers efterlader man et rod, som andre redaktører skal rydde op i.

Efter wiki-workshopen deltes eleverne op efter deres ansvarsområder og deltog i workshops om enten:

1. Historisk metode
2. Den videnskabelige artikel
3. Historieformidling og kulturhistorisk relevans .

Siden arbejdede eleverne i grupper, og dagen rundedes af med en alle mod alle kamp i samlebånds-installationen "Hænderne i maskinen".

Arbejdsugerne

Nu foregik elevernes sande arbejde ude på gymnasierne og hjemme efter timerne. Artiklerne skulle være klar til releasedagen d. 6. maj. På museet fik vi en del henvendelser fra elever, der efterspurgte illustrationer og mere viden. På de involverede gymnasielærere kunne vi forstå, at der var meget forskellig arbejdsindsats fra elevernes side, og at man ville ønske man som lærere havde afsat endnu flere timer af til at hjælpe eleverne med at skrive og snakke om projektet i klasserne.

Release

d. 6. maj mødtes vi på Ørestads Gymnasium. Alle eleverne stillede sig i grupper op ved en stor fremviser og præsenterede deres artikler. Efter præsentationerne kommenterede lærere og inspektør på skift artiklen: Var den relevant for temaet, havde gruppen de væsentligste industrihistoriske pointer med?, var

kildehenvisningen tilstrækkelig; hvordan var det skriftligt danske; og var artiklerne relevante og oplysende? Med hver sin faglige vinkel bød lærer og museumsinspektør ind med forslag til, hvordan eleverne kunne optimere deres artikel, ligesom det blev rost, når der var noget tydeligt godt arbejde bag artiklerne. Der var stor forskel på artiklernes kvalitet; men alle fik en grundig og begrundet kommentar. Som den sidste i votering stod Ole Palnatoke og releasede de artikler, der af ham blev vurderet som gode og egnede. De tre artikler, der gik direkte ind på wikipedias officielle hovedside var om henholdsvis patriarkalisme, kvindearbejde og asyl:

<http://da.wikipedia.org/wiki/Kvindearbejde> <http://da.wikipedia.org/wiki/Patriarkalisme>

[http://da.wikipedia.org/wiki/Asyl_\(institution\)](http://da.wikipedia.org/wiki/Asyl_(institution))

Som det kan ses ved opslag er nogle artikler fejlbehæftede og der opfordres til bedre kildeangivelser og forbedring af indhold.

En af de mange erfaringer, vi fik ud af projektet har været, at Wikipedia er et meget brugerdrevet medie, at der findes ufærdige artikler, og at alle kan bidrage til, at optimere og kvalificerer den viden, der figurerer på artiklerne.

Da alle artikler var præsenteret og kommenteret, fik vi kage og sodavand og snakkede uformelt. Dagen afsluttedes med, at lærere og museumsinspektør jævnfør ovenstående, evaluerede projektet, muligheder for fremtidigt samarbejde, og hvordan vi får bragt budskabet ud om at arbejde på denne måde; og hvad vi kan gøre for at skabe andre samarbejder fremover. Blandt de erfaringer vi har gjort i dette projekt, og ønsker til, hvordan vi udmærker et givent næste projekt med at skrive wikipedia-artikler, var blandt andet, at:

- Der skal sættes mere tid af til socialt møde og samarbejde deltagende gymnasieklasser i mellem
- At tekster og henvisninger til eleverne skal være endnu mere skræddersyede og helst også kortere, så eleverne kan overskue og nå at sætte sig grundigt ind i de foreslåede emner. Der er brugt meget tid på at læse om industrikultur på egen hånd. Hvorvidt dette imødekommes kan være et fagligt spørgsmål: Forventes det at eleverne bør kunne sortere og bearbejde en stor mængde stof selv, eller skal inspektør og lærere, hvis eksempelvis det drejer sig om en 1. g. være mere hjælpende med at have forud bearbejdet materialet?
- der kan bruges endnu mere tid på gruppearbejde ude på museet og endnu mere tid i de enkelte grupper til at gå på tur i samling med inspektøren og fordybe sig i emnerne.

Formidling af projektet

Projektet er blevet formidlet i flere fora allerede. Udover ved almindelige museumssammenkomster også på Ørestad Gymnasiums intranet <http://www.oerestadgym.dk/nyheder/elever-skriver-wikipedia-artikler> og nationalmuseets Intranet <http://natnet.natmus.dk/home>.

Danske Museer, red. Line Hjort Christensen, bringer artikel om projektet i efterårets nummer af *Danske Museer*; ligesom historielærerforeningens blad "Noter" og Dansk lærerforeningens blad "Dansknoter" bringer artikel om projektet i efteråret.